

Britanijos LIETUVIS

Nr. 50 (228)

Londonas 1951 m. Gruodžio 20 d.

V METAI

„BRITANIJOS LIETUVIS“, savaitinis laikraštis. Leidžia — D. Britanijos Lietuvių Sąjungos Centro Valdyba, — 43, Holland Park, London, W. 11. — Telef. PARK 9699. Redaguoja Redakcinė Kolegija: M. Bajorinas, J. Senkus, B. Daunoras. REDAKCIJA — raštus talso bei trumpina savo nuožiūra. Nesunaudoji rankraščių nesaugomi ir negražinami, jei nepridėtas pašto ž. Prenumeratos kaina: metams — 32 šl., 6 mėn. — 18 šl., 3 mėn. — 10 šl. Užsienyje: metams — 5 U.S.A. doleriai. SKELBIMAI: Spaudos eilutė arba jos vieta — 1 šl. ADRESO PAKETIMAS 1 šilingas.

„THE LITHUANIAN WEEKLY“ LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

PRIE PRAKARTELES

Prancūzų rašytojas Charles Peguy mintis ir atrado jose tiesų, kurios „šventųjų kankinių misterijoje“ lengvai telpa krikščionybėje.

Nutolusios nuo savo bendro šaltinio, tos mintys, anot rašytojo, pasidarė tartum priešingos viena kitoms. Dėlto jis pasiūlė jauną filosofinę sistemą, pavadintą universalaus priešingybės suderinimo sistema.

Pasak jo, jeigu atsisakysime savo galvoje siauro sektinio „tikta“, o pakeisime jį lanksčiu „taipgi“, krikščionybėje sutilps visos buvusios ir esamos filosofijos su visu tuo, kas jose yra esmingai tikra.

„Tėve mūsų, kuris esi danguje, — tai mano Sūnus išmokė juos tos maldos. Sic ergo vos orabit — tai gi šitaip jūs melsitės.

Tėve mūsų, kuris esi danguje, aną dieną gerai žinojo mano sūnus, kurs juos taip pamilo.

Kuris tarp jų gyveno, kuris buvo vienas iš jų.

Kuris vaikščiojo žeme kaip jie, kuris kalbėjo kaip jie, kuris gyveno kaip jie.

LINKSMU KALĖDU
ir
LAIMINGU NAUJU METU
visiems „Britanijos Lietuvių“ skaitytojams nuoširdžiai linki

B. K. BALUTIS,
Lietuvos Ministeris.

GYVYBINIU REIKALU

Du iš aštrusių oponentų prie darbinių vyriausybės buvo tuometinis krašto apsaugos ministeris Shinwellis ir opozicijos vadas Churchillis. Tuodu vyras dažnai skaudžiai kritikuodavo vienas kitą ir aštriai išsibardavo. Bet štai prieš porą savaitių per krašto apsaugos debatus parlamente Shinwellis, dartinės opozicijos vardu, pasakė labai konstruktyvią ir aukšto lygio kalbą. Premjeras Churchillis tuojau atsistojo ir pareiškė, kad jis negali praleisti Shinwellio kalbos, jos tinkamai neįvertinęs. Shinwellis, tęsė Churchillis, šiandien pasakė geriausią kalbą, kokią jis kada nors yra pasakęs parlamente. Shinwellis visuomet pasižymėjo dideliu patriotizmu ir jo širdis visuomet buvo teisingoj vietoj, kur krašto gyvybiniai reikalai buvo liečiami, kalbėjo ministeris pirmininkas.

Nežiūrint ankstyvesnių nesutariimų kitais klausimais, nežiūrint karštų ir įpykintų žodžių, kuriais tie du vyras dažnai pasiskelbdavo, abu rado bendrą kalbą ten, kur svarbūs krašto interesai reikalavo. Churchillis atidavė kreditą aršiausiam savo oponentui, kuris kartą konservatoriaus pavadino blogesniais už peles ir žiurkes. Valstybiniai reikalai buvo pastatyti aukščiausiems asmeniškių ambicijų bei partinių iškalčių. Taip elgtis tikroji demokratija išauklėti, politiniai subrendę asmenys, kurie jaučia atsakomybę savo pareigoms prieš tautą ir valstybę.

— o —

Lietuvių vadavimo byloje svarbiausią vaidmenį vaidina trys organai: Lietuvių išsiviečių organizacijos, VLIKas ir diplomatai. Visi trys dirba vienam tikslui, visi vadovaujami tais pačiais patriotiniais motyvais ir ištikmybe Letuvai. Visi trys taip pat turėtų jausti tą pačią atsakomybę savo pareigoms prieš tautą ir valstybę, bet, deja, taip nėra. Jau penki metai VLIKas nesutaria su diplomatais, arba tiksliau su Diplomatinės šefu p. Lozoraičiu.

Šia proga nesilimu kaltinti ar teisinti nei kitų dėl praeities nesutarimų, nes tas šiam rašiniui yra nesvarbu. Objektus stebėtojas žino, kad klaidų buvo padaryta ir iš vienos ir iš kitos pusės. Bet, pagaliau, yra žmogiška ir už tai njeiko negalima smerkti. Smerkti reikia tuos, kurie užsispyrę nori co-se klaidose pasilikti ir savo partinių bei asmeniškių iškalčių nenori paaukoti bendriems tautos reikams.

Du didžiausi VLIKo ir p. Lozoraičio nesutarimų blogumai yra: 1) nėra sutartinos akcijos Lietuvos reikalų gynime ir 2) nesutarimas persimetė į kraštą ir į visuomenę išsivijoj ir ją suskaldė, tuo sukliudydamas našesnę ir sėkmingesnę lietuvių kovą už Lietuvos išlaisvinimą. Iš to seka, kad mūsų didžiausias rūpestis turi būti tuos du žalingus mums blogumus pašalinti, ir jokia auka negali būti per didelė tam pasiekti. Paskutinių penkių metų praktika parodė, kad tik

ŠVENTOJI ŠEIMA TREMTIES KELIU

Kuris kentėjo.

Kuris kentėjo, kaip jie, kuris mirė, kaip jie mirė — — —

Gal dėlto Kristaus Gimimo šventės atneša daugiausia jaukumo ir vidinės šilumos; gal dėlto jos suburia visus šeimos narius prie vieno stalo; gal dėlto jos pakelia dvasią, kurie atsimena Kristaus gimimą prakartėlėje ir tų, kuriems Betliejaus prakartėlė nieko nesako.

Kristaus Gimimo šventės ypačiai mistiniai nuteikia mus, tremtinius. Prisimename tėvų žemę ir namus, prisimename bendrą Kūčių stalą su ant dangaus mirgančia žvaigždute, prisimename Bernelių Mišias, sniegu čiuožiančias roges, daugybę artimų veidų ir... jautriai susimąstome.

Šių metų Kristaus Gimimo šventės atranda mus tartum prie neturtingos prakartėlės: tebesame svetimam krašte ir mūsų dalia — ilgėtis savo krašto ir ramios kalėdinės mistikos.

Kitas prancūzų rašytojas J. Serre rankų darbo reikėjo išlaikyti šią peržvelgę priešingas įvairių srovių šventą šeimą.

Jo tvirtinimu, kiekvienos krypties galvojimas yra tartum mažas langas, pro kurį galima matyti gražų vaizdą. Klaidinga galvoti, kad tik pro vieną langelį galima matyti vaizdo visumą; priešingai, visi langai padeda mums susidaryti pilną aplinkos vaizdą.

Šita prasme galima kalbėti apie Prakartėlės humanizmą, kuris įgailintų mus prisiminti žmogaus teises ir laisves, kurios iškilmingomis progomis kartojamos, o gyvenime laidojamos su tūkstančių žmonių gyvybėmis.

Šiandien net karo laukuose nepagerbiama iš Prakartėlės sklindantis taikos ir ramybės sūkis.

Neturtingoje Betliejaus prakartėlėje gimė ne tik Išganytojas, bet ir tikras gyvenimo džiaugsmas.

Džiaugėsi Marija, nes netikėtai liko Išganytojo Motina ir, būdama neverta Viešpaties tarnaitė, prisidėjo prie žmonių išganymo.

Džiaugėsi Juozapas, nes dabar jo rankų darbo reikėjo išlaikyti šią peržvelgę priešingas įvairių srovių šventą šeimą.

KALEDŲ SVENCIŲ IR NAUJŲ METŲ PROGA DBL SĄJUNGOS APYGARDŲ IR SKYRIŲ VALDYBAS, NARIUS IR VISUS LIETUVIUS TEVYNEJE, SIBIRE IR TREMTYJE SVEIKINA

DBLS CENTRO VALDYBA

DIDŽIAI GERBIAMUS SKAITYTOJUS, „BR. LIETUVIO“ SPAUSTUVĖS FONDO RĖMEJUS, BENDRADARBIUS IR SPAUDOS PLATINTOJUS NUOŠIRDŽIAI SVEIKINA ŠV KALEDŲ IR NAUJŲ METŲ PROGA,

„BRITANIJOS LIETUVIO“
REDAKCIJA ir ADMINISTRACIJA

CHURCHILLIS PARYŽIUJE

Pirmadienį ir antradienį Britanijos min. pirm. Churchillis ir užs. reik. ministeris Edenas lankėsi Paryžiuje ir turėjo ilgus pasitarimus su Prancūzijos vyriausybe. Buvo aptarti šie reikalai: 1) Europos kariuomenė, 2) Vokietijos įnašas į ją ir 3) tolimieji ir viduriniai ryšiai. Kas liečia trečiąjį punktą, Britanijos ir Prancūzijos interesai yra vienodi. Abi šalys turi vargo su komunistais Azijoje (Malajuose ir Indokinijoje) ir Prancūzija yra pažadėjusi remti Britus Egipte, nes ir Prancūzija turi savo vargus su arabų tautomis.

Grįžtant prie Europos, nuomonės pasidalina ir kaip tik šiais klausimais ir buvo daugiausia kalbėta. Prancūzai yra nusivylę Britanijos atsargumu, kas liečia Europos kariuomenę ir Shumano planą. Ypač labai nusivylę prancūzai Churchilliu, kurį jie skaitė didžiausiu Suvienytos Europos šalininku ir daug tikėjosi iš konservatorių vyriausybės. Churchillis turėjo tikslą per asmeniškių kontaktų su Prancūzijos vyriausybės nariais tiksliai išdėstyti britų politiką ir sudaryti glaudesnį ir geresnį vieni kitų reikalų supratimą ir kur reikia kompromisinių būdų suderinti abiejų valstybių nuomones. Churchillis paaškinė, kad dėl Britanijos išpareigojimų Commonwealthei, Britanija negali besąlyginiai susirūsti su Europos, bet kad ji ieškos būdų palaikyti kuo artimesnį bendradarbiavimą kaip su Europos kariuomene, taip ir su Shumano planu.

Svarbiausias Churchillio ir Edeno vizito tikslas buvo tačiau pasitarti su Prancūzijos vyriausybe prieš Churchillio vizitą Amerikoje sausio mėn. pradžioje. Buvo reikalinga užtikrinti Prancūziją, kad Vašingtone nieko nebus sutarta Prancūzijai nežinant, ir kad Prancūzija neturėtų pagrindo įtarti anglus darant slaptus susitarimus su amerikiečiais.

Būnant Paryžiuje, Churchillis taip pat kalbėjosi su gen. Eisenhoweriu ir maršalu Montgomeriu Atlanto Pakto valstybių saugumo reikalais.

BRITANIJOS UKIS STIPREJA

Du įvykiai šią savaitę rodo, kad prumą, o taip pat tai yra įvadas į visiškai laisvą svetimos valiutos rinkos įvedimą. Nuo pirmadienio kiekvienas bankas gali parduoti ir priimti svetimą valiutą, ką anksčiau galėjo atlikti tik Anglijos Bankas.

Pirmoji Amerikos ir Kanados paskolos rata su palūkanomis bus paskolėta gruodžio 31 d., sumoje 62 mil. svarų. Pagal susitarimą, Britanija gali prašyti Amerikos ir Kanados atleisti nuo pusės tos sumos, t. y. palūkanų. Vyriausybė tačiau gerai apsvačiusi būklę, nutarė paskolą grąžinti pilnumu.

Žinoma, atrodo keistoka, kad Britanija grąžina paskolą, kada jai tuo tarpu reikės naujos paskolos iš Amerikos apsiginklavimo programai pravetsi. Paskolos grąžinimu tačiau norima sudaryti gerą atmoferą Churchillio vizitui į Vašingtoną ir parodyti Britanijos gerą valią, laikytis savo išpareigojimų

VLiko susitarimas su Diplomatinės šefu gali atnešti norimų rezultatų. Dėl to, Britanijos lietuviai, visuomet jautrūs mūsų gyvybiniais reikalais, entuziastingai pritarė ir sveikino VLIKo delegacijos susitarimą su p. Lozoraičiu, nors tas susitarimas buvo ir labai nepilnas. Jame tačiau buvo du svarbūs dalykai, t. y. susitarimas tartis Lietuvos išlaisvinimo byloje ir kreipimasis į visuomenę visų grupių vienybei pasiekti. Reikšia, tie du blogumai, apie kuriuos anksčiau minėjau, galėjo būti pašalinti ir tai būtų didelės svarbos dalykas. Ir pagaliau, būtų buvusi padaryta pradžia VLIKo ir Diplomatinės šefo bendradarbiavimui ir gal būt, pilnesniam susitarimui ateity.

Diplomatai šį susitarimą priėmė. VLIKas jį atmetė.

Tas susitarimas gi buvo labai bendro pobūdžio, kad, reikalui esant, VLIKas ir p. Lozoraitis suvažiuotų į vieną vietą pasitarimams ir kad būtų daromi žygiai lietuvių visuomenės vienybei atsiekti. Tai beveik ir viskas. Ir, pagaliau, tas susitarimas buvo padarytas VLIKo tam reikalui paskirtos delegacijos iš paties VLIKo narių tarpo. Čia visai neliesiu grupių, kurios balsavo už ir kurios balsavo prieš. Tas nesvarbu, nes visos grupės, kol jos lieka VLIKe, neša kolektyvinę atsakomybę už VLIKo nesutarimus ir jo darbus. Neabejoju, kad VLIKas turi priežasčių, dėl kurių jis atmetė tą nesutarimą ir visuomenė turėtų tas priežastis žinoti. Mūsų laikraštis duos VLIKui vietos pasisakyti.

Tačiau kaip ten nebūtų, lieka neužgintinamas faktas, kad kol viena ar kita pusė atsisako tartis, tai ir toliau negali būti vieningos, sutartinos akcijos Lietuvos vadavimo byloje. Ir kad ir toliau kraštas ir išsivija bus skaldama tokių momentu, kada mums vienybė yra daugiau reikalinga negu bet kada itsorijoj.

Noriu tikėti, kad mūsų reikalai taip nebus palikti, bet kad bus daromai tolimesni žygiai ir ieškoma naujų būdų mūsų vadovaujančių organų veiklai suderinti ir suvienyti. Manau, kad sveikas protas, atsakomybės pajautimas ir patriotiskumas nugalės mūsų asmeniškas ambicijas, bei partinius ar kitokius iškalčių. D. Britanijos lietuviai kaip ir iki šiol remia ir atety VLIKą ir Lietuvos diplomatus ir nepasiduos skaldančioms įtakoms. Laimel, mes čia sugebame rasti bendrą kalbą DBLS ribose ir mes lygiai mie lai ir garbingai prisimame ir VLIKo atstovus ir Diplomatinės šefą. Taip mes laikysimės ir ateity, tikėdami, kad ir mūsų vadovaujantys organai, pagaliau, persims atsakingumą dvasia ir padors daugiau valstybingumo ir politinio subrendimo savo veiksmuose ir darbuose. Lietuvių vadovaujančių organų vienybės ir sutarimo reikalinga kraštas, išsivija, o taip pat mūsų santykiai su svetimomis valstybėmis. Tas mums yra būtinybė ir tas turi būti pasiekta.

M. BAJORINAS

LIETUVIŲ NAMŲ AKCINĖS BEDROVĖS DIERKCIJA SVEIKINA VISUS BUVUSIUS, ESAMUS IR BUSIMUS AKCININKUS KALEDŲ IR NAUJŲ METŲ PROGA.

GERB. SKAITYTOJAMS

Šis „Britanijos Lietuvių“ numeris yra paskutinis šiais metais. Atelnančiais metais „Britanijos Lietuvių“, likęs vienintelis lietuvių savaitraštis visoje Europoje, nežiūrint, kad mūsų gretos praretėjo, bus spausdinamas nuosavoje spaustuvėje. todėl, suprantama, jis bus žymiai tobulesnis ir gerb. skaitytojus lankys reguteliai. Jei Spaustu-

vės Fondo Remėjai ir toliau mus taip remia, tai tikimasi dar sausio antroje pusėje „Britanijos Lietuvių“ spausdinti nuosavoje spaustuvėje. Pradėję spausdinti nuosavoje spaustuvėje — „Britanijos Lietuvių“ leidėjas neliks skolingas savo gerb. prenumeratoriams ir progomis vilsada išsisiąs laikraštis padidintas.

DBLS CENTRO VALDYBA

Apdumojimai prie Nauju Metu slenksčio

Po kelių akimirkų į negrįžtamą amžinybę nužlugus šie 1951 metai. Senųjų ir Naujųjų Metų susitikimo slenkstyje mūsų mintys prabėga išgyventuosius metus, o žvilgsnis metamas į ateitį, kad nors sau susikurtume vaizdą, ką gali likimo kalvis nukalti tiek atskiram asmeniui, tiek tautoms, tiek ir visai žmoniškai.

Praeities ir ateities ryšys niekada nepertraukiamas. Išgyventųjų metų įvykiai turi didelės įtakos į ateities įvykių rutuliojimams, o dažnai gi ateitis yra tik praeties tęsinys. Todėl mums visiems prie Naujųjų Metų slenksčio tenka apdumoti 1951 metų įvykius, jų sukurtas situacijas ir jų grandinę nuvesti į 1952 metus.

Ką gi svarbiausia su savim nusišė 1951 metai? Tuos metus pasitiki, viso pasaulio valstybių vyrai žmonijai linkėjo taikos, laisvės ir gerovės. Šiuos troškimus įkūnyti buvo nieko nesigalima. Tačiau pasaulis prie jų beveik nepriartėjo. Taika ir laisvė yra nedalomos sąvokos, bet jų supratimas šandieniniame pasaulyje yra labai skirtingas. Iš šito skirtingumo ir susidarė ta rūškana, netikra, baltai žmoniškos padėtis į kurią ji piktųjų jėgų yra įstumta. Visi kalba apie taiką, kaip žmoniškos gerovės ir pažangos būtiną sąlygą, o gyvename šaltojo ir vienur kitur — net karštojo karo atmosferoje. Taikos šūkius lydi naujųjų ginklų žvangėjimas, kas rodo, jog šandieninė taika yra tik karo pertrauka. Tokia taika yra žymiai blogesnė, negu alinantis karas.

Mūsų laimei, šitai praetisais metais emė iš esmės suprastai laisvasis Vakarų pasaulis. Tais metais vakariečių padaryti radikalūs politiniai, kariniai ir psichologiniai posūkiai, kurių tikslas — grąžinti žmonijai taiką ir nesuklastotą laisvę, jei ne tarptautinių konferencijų pagalba, tai jėga. Prieš imperialistinio komunizmo disponuojamą jėgą Rytuose, pastatoma laisvojo pasaulio jėga Vakaruose. Kitos išeities nėra ir nebus, nes taika ir ramybė tėra galima tik geros valios žmonėms. O tos geros valios Kremlius nerodo, nes jos neturi.

Šitoks Vakarų apsisprendimas, lydimas laisvojo pasaulio vieningos ginkluotos organizacijos spartų sukūrimu, negali nedžluginti taikos ir laisvės trokštančių tautų. Jeigu Vakarai dar nepakilo į laisvės žygi,

tai bent sustiprino pavergtųjų tautų išsivadavimo viltis.

Niekas netroškta karo, tačiau kiekvienas realistas šandien mato, jog tik nauju karu, o ne tuščiomis derybomis, tebus galima išspręsti šandienines esmines politines problemas. Nuostabi ir keista tiesa: — istorijoje niekad pusė šios žemės rutulio gyventojų, komunizmo pavergtų, taip netroško karo, kaip jo troškta dabar. Visi žino, jog karas yra baisus dalykas, kuris kaštuoja milijonus gyvybių ir milijoniškus materialinius turtus, bet jis yra vienintelė priemonė visam pasauliui sugrąžinti taiką, laisvę ir žmonišką gyvenimo būdą. Tokio karo gyvybiniai nuostoliai vargiai ar bus didesni, negu tie, kuriuos duoda Sovietų Rusijos gausios koncentracijos stovyklos ir masiniai kažėjimai. Tenai kiekvienais metais išžudomi milijonai nekaltų žmonių. Karas padarys galą šioms nuolatiniams baltoms žmonių žudynėms!

Nereikia prieš nuogą tikrovę užmerkti akių. Atidesniai stebėtojai šandien aišku, jog pasaulinės politikos vežimas rieda į bedugnę. Naujas karas kasdien artėja, nes jis neišvengiamas.

Mes, lietuviai, normaliai, savo prigimtyje, esame rami, talki, darbšti ir kūrybinga tauta. Mes šlykštims terorų žudymėms, karu. Tačiau šandien, kai Sovietų Rusija brutaliai fiziškai naikina mūsų tautą Tėvynėje, būsimė atviri pasakyti, jog naujo karo trokštame, nes be jo neturime jokios vilties atstatyti Lietuvos politinę nepriklausomybę ir išgelbėti lietuvių tautos gyvybę. Mes matome, jog visos tarptautinės didžiųjų galybių būvusios ir būsimos taikos derybos yra tik fikcija, kurios priedangoje trečiasis pasaulinis karas tik atidėlojamas, bet jis nepašalinamas. Nors ir ciniška, bet atvirai reikia sakyti mūsų draugams, jog ateinančio karo baltos, rūšios ir kruvinos dienos mums nekelia baimės. Tų dienų pradžios, kiek vienas, kas žino komunizmo pavergtų tautų gyvenimą, aišku, laukia ir šios tautos taip pat, kaip ir kenčianti lietuvių tauta.

Štai kokias jausmas ir norais mes pasitikame Naupuosius Metus. Baimės neturime, kovingumo nepritrūks, nors lietuvių tautos laisvės troškimas yra visuotinis ir galingesnis už įgimtą intsinktą gyventi.

Netolimos dienos, kada kovoję

prieš bolševizmą buvome vieni, vsu pažeminti, ujami, niekinami ir šmežiami. Mes kitoms tautoms kalbėjome teisybę apie lietuvių tautos kančias ir bolševizmo tiraniją, o mus vadino karo nusikaltėliais, nacių agentais, žmoniškos atmatomis. Ir taip mus vadino ne tik Sovietų Rusija, bet ir tie laisvieji Vakarai, kurie šandien jau praregėjo. Dabar Vakarai mato, jog mūsų skelbiamoji teisybė yra grynai, nesukta ir nesuklastota. Jie žino mūsų kančios ir skriaudos dydį bet dar neturi dramos reikalaujamos atitaisyti. Atels valanda, kada Vakarai ateitį pasitiks taip pat be baimės, bet su drąsa ir ryžtumu laimėti, kaip mes ją kasdien pasitinkame. Toji valanda bus viso pasaulio pavergimo arba viso pasaulio išlaisvinimo pradžia.

Vykstanti Vakarų pasaulio materialinių, fizinių, intelektualinių ir psichologinių jėgų mobilizacija prieš bolševizmo užsimojimus pavergti pasauli, žadina mūsų viltis išvysti vėl laisvą Tėvynę, skatina mus aktyviai įsijunti į šią akciją, kuri sukurs sąlygas mūsų tautines aspiracijas įgyvendinti.

Dėl to prie Naujųjų Metų slenksčio ne tik apdumokime ligšiolines savo sunkias dienas, bet ir stiprinkime savo viltis. Esame vienos Motinos Lietuvos vaikai, esame vienos lietuvių tautos broliai, todėl suglauskime sąvogretas, sujunkime širdis ir rankas, atmeskime ambicijas, srovinius skirtingumus, siekime r pasiekime visų lietuvių visų institucijų, visų vadovaujančiųjų veiksmų realios vienybės vardan Laisvės ir Tėvynės.

J. Senkus

NEI PIRMYN NEI ATGAL

Iranas rusams yra tokia pat mšlė, kaip ir anglams. Rusai jaučia, kad komunistiškoji Tudeh partija gali būti nepajėgi šiuo metu užgrobti valdžią Irane, o panaudojimas raundonosios armijos tam reikalui gali išaukti nepageidaujamą pasaulinį karą. Nežiūrint kaip užsibaigt Irano ginčas, specialistai mano, kad savo pozicijos naftos pramonėje Iranas jau neatgaus, nes britai stengsis išplėsti kitus šaltinius, kurie yra mažiau jautrūs nacionalistų įtakai.

LAIKAS UŽSISAKYTI
„BRITANIJOS LIETUVI“
1952 METAMS

ŠIU DIENU ABISINIJĄ

Atsimenu, dar DP stovykloje gyvenant, ne vienas dykukas svarstė galimybes patekti Abisinijon. Kiek vėliau, buvo kalbama, kad Abisinija pasikvietusi kelis ar keliolika specialistų iš DP stovyklų. Iki šiolei nežinoma, ar ten yra bent vienas lietuvis, tačiau kitų tautų DP tikrai yra ten pakviesta ir kiek girdėti, gana gerai įsikūrę.

Kaip žinome, 1941 m. italai turėjo apieiti Abisiniją, o 1945 m. grįžo į savo sostą karalius Haile Selassie, negus negesti, karalių karalius, savo kilmę išvedęs nuo karaliaus Sellamono ir karalienės Sabos. Tūkstančius metų šis kraštas viliojo savo paslaptingais turtais įvairias ekspedicijas ir valstybių galvas, norinčias jį pavergti. Egiptiečiai pirmieji atnešė į šį kraštą krkščionybę, vėliau atėjo persai, romėnai, arabai, Tūkstantį metų vėliau — anglai, o paskutiniai — italai. Tačiau visems, grobio ir turto ieškantiems, priešinosi drėgnė garuojančios džiunglės ir neperžgliami kalnai. Tuo laiku, kai iš kaimyninio Kongo jau seniai buvo išvežamas dramblio kaulas, kaučukas, auksas — Abisinijos turtai vis dar buvo neprieinami.

Grįžęs tėvynėn Haile Selassie nuo pirmos dienos ėmėsi darbo. Reikia pripažinti, kad jis yra protingas, toli numatęs, ir, nežiūrint savo egzotiškos išvaizdos, modernus krašto valdovas. Pirmosios dienos grįžusiam valdovui buvo nepaprastai sunkios. Kaip ir kiekvienas okupantas, taip ir italai pasitraukdami visą kraštą nuterėjo, išsivežė ar sunaikino tai, kas jau prieš okupaciją buvo padaryta. Haile Selassie pasikviečia iš viso pasaulio specialistus, ypač daug iš Amerikos. Žymūs pasaulyje ekonomistai ir ūkio žinovai užėmė šlame krašte svarbiuosius postus. Ne tik užsienio reikalų ministerijoje, bet taip pat finansų, švietimo, sveikatos postai buvo patikinti amerikiečiams. Anglai pasilietė karo specialistus, atstatyti suirusios Abisinijos armijos, o švedija — gydytojus, lakūnus ir jūrininkus.

Dar prieš šį karą, norint iš Kairo patekti į Addis Abebą reikėdavo sugaišti kelias dienas. Šandien užtenka 10 valandų. Modernūs Douglas tipo keleiviniai lėktuvai nusileidžia sostinės aerodrome, kur keleivius sutinka tautiniais drabužiais apsirengę valdininkai, sveikindami etijopiečių papročiu. Jie labai greitai ir mandagiai sutvarko

visus dokumentus ir keleiviai kviečiami į modernų aerodromo viešbutį „Imperial“. Už pietus, kuriuos sudaro per trisdešimt įvairiausių valgių reikia sumokėti tik 7 šilingai. Gatvėmis važinėja seni „Fordai“ ir limuzinai 1925 m. gamybos.

Sekmadieniais galima užsukti katedron, kurioje ilgabarzdžiai kunigai skaito šv. Mišias. Krkščionybė Abisinijoje sekmingai atsilaukė islamo tikėjimui, tačiau ji sustingo savo senose formose.

Nuo to laiko, kai sugrįžo Selassie padaryta labai daug reformų: įvesta parlamentarinė konstitucija, su modernintais teismas, burtininkai ir „stebuklingieji“ gydytojai pašalinti, o jų vietos užėmė iš kitur pakviesti medicinos žinovai. Isteigta ligoninė ir preglaudos, o devynioliktojo šimtmečio šautuvas ginkluota armija, kovojusi prieš italus. Šiuo metu yra aprūpinta naujovėmis ginklais ir apmokama specialistų.

Vienas Etijopijos doleris prilygsta trims šilingams. Trečdalis valstybės biudžeto yra skiriamas švietimui. Sostinėje įsteigta technikos mokyklų, kuriose čiabuvių mokosi taisyti automobilius, laikrodžius ir mašinas.

Oxfordo, Sorbonos ir Amerikos universitetuose studijuoja Etijopijos jaunimas, kurį Selassie pasiuntė pasiruoti profesorauti būsimame Addis Abebos universitete.

Iki šiolei ministerijose ir įstaigose buvo rašoma tik ranka, nes abisinų kalboje nebuvo rašomųjų mašinėlių. Šiuo metu jau pagaminta specialios rašomosios mašinėlės, turinčios 247 ženklus.

Savaime suprantama, kad oro transportas yra nepaprastai brangus. Taip, pvz., už dėžutę datims pastos čia reikia mokėti 12 šilingų, tuo tarpu riebi avis kaštuoja 17 šilingų. Abisinijoje yra perteklius žemės ūkio produktų, tačiau jų eksportuoti neįmanoma, dėl nepaprastai primityvaus transporto. H. Selassie turi didžiulius projektus, tačiau jiems įgyvendinti reikia traktorių, mašinų, specialistų. Platinos, auksas, anglis, javų eksploatacijai reikalingi techniškieji įrengimai, kurių Abisinija neįveiksianti. Grūdų administracijai, arba pas gyvendinti be svetimųjų pagalbos.

Jau laikas užsisakyti „B. Lietuvi“

sekantiems metams. Jo kaina: metams — 32 šil., pusei (6 mėn.) — 18 šil., metu ketvirciui (3 mėn.) 10 šil.

BAZES BOHEMIJOJE

Paskutiniai pranešimai apie Sovietų satelitinį kraštą aviaciją aiškiai rodo, kad dedamos milžiniškos pastangos sustiprinti jį kievijiniui ir kokybiniui. Kominformo kraštai dabar turi apie 2200 lėktuvų, naikintuvų, lengvųjų bombonešių ir mokomųjų.

Daugiausia tai yra rusiškieji Yak ir IL 2., bet nemaža procentą sudaro ir vokiškieji Messerschmit tipo naikintuvai. Paskutiniu metu tačiau, satelitiniai kraštai gavo ir pagarsėjusių MIG 5. Anksčiau Sovietai labai nenoromis dalinosi su savo satelitais šiuo moderniu ginklu, todėl 100 lėktuvų perdavimas lenkų ir čekų aviacijai Vakaruose sukėlė susirūpinimo.

Iki šiol Sovietai nepatiki savo satelitams sunkiųjų bombonešių, kurie yra koncentruojami aerodromuose Rusijos gilumoje. Nežiūrint to, skubiu tempu yra varoma sunkiesiems bombonešiams aerodromų statyba satelitinuose kraštuose. Ypatingai daug tokių aerodromų statoma Bohemijoje ir Vengrijoje.

PRIESU GINKLAJ GEREŠNI

JAV karo vadovybė nebuvo nustebina žinios, kad rusiškieji MIG yra geresni už amerikiečių lėktuvus. JAV retai kada turėjo geresnius ginklus, negu jos priešai. Stipriausias Amerikos kozeris buvo tų ginklų masinė produkcija. Šandien atvirai pripažįstama, kad praėjusio karo metu vokiečių ir rusų tankai buvo geresni už amerikiečių. Vokiečiai taip pat pirmavo sprausminių lėktuvų, raketų ir lengvųjų kulksvaldžių srityje. Išskiriant sunkiosius bombonešius, kiti JAV lėktuvai neprilygsta britų lėktuvams.

LIETUVIŲ NAMUOSE RUOSIAMA KALĖDŲ EGLUTĖ

Sekmadienį, gruodžio 30 d., 16 val. Lietuvių namuose, 43, Holland Park, vaikas ruosiama įdomi programa. Atsilankys Kalėdų Senelis su gausiomis vaikams dovanėle.

Tevai, kurių vaikai noretų šlame parengimė dalyvauti, kviečiami ligi gruodžio 28 d. pdañeiti Lietuvių namų administracijai, arba pas gyvendinti be svetimųjų pagalbos. kambintį telefonu PARK 9699.

Jau laikas užsisakyti „B. Lietuvi“

sekantiems metams. Jo kaina: metams — 32 šil., pusei (6 mėn.) — 18 šil., metu ketvirciui (3 mėn.) 10 šil.

N. MAZALAITĖ ir J. KRUMINAS

LEGENDA APIE ILGESI

Matau kaip nusnigtais laukais čia prieblanda ateina Palūža debesys balti ant girių juodumos Girdžiu — tarytum vėjas švilpia, tarsi vėjas dainą. Ai ne — tai tik širdis kartoją nuolatos — namo. Tarsi voratinkliai — taip gula žemėn nakties prštai Išaus diena nauja — ir gal manęs ji neberas Kažkas skausmingo keliiasi — ir ramumoj ramybė miršta Tai ilgesys — pro sutemas, pro vėją ir audras. Pažiūriu į laukus — matau tėvynę mano sniego klostėse Pažiūriu į žvalgdžes — tėvynės mano žvalgdžės dega. Žvelgiu į miestą — lyg aušra įkliuvus Vilniaus bokštuose Tarytum Nemunas pro Aleksoto tiltą teka. Tai ilgesys. Ateina prieblanda, ir jis visuomet keliiasi. Jis perlipa per kalnus ir per marias jis triksi. Tik paklausyk, kaip vieną kart Naujuose Metuose Gražino Dievas žemėn ilgesį numirusi.

Visuose dangaus kraštuose buvo balgiami didieji metų užbalgos darbai, ir angelų sparnai blizgėjo pakaltu iš skubėjimo ir nuovargio. Kaip rasotos baltos gėlės lingavo jie čia ir ten. Pagaliau tas, kuris kalibro plunksna rašė į milžinišką knygą atsiduso ir tarė: — Jau visas. — Ach, mes pritrūksime sidabro lakštų popieriui, ir debesys darosi kaskart pilkesni, nes visa mėlynė suvartojo rašalui.

Aš turėsiu netrukus užsidėti akinius — taip pavargsta mano akys nuo rašymo. Niekuomet per jokių šimtmečių — mes nesame turėję tiek naujų gyventojų.

Jis pasižiūri į saulę, kuri atidžiai suko laikrodį visiškai prie dyklos, ir jo veido skaitumas atsigavo.

— Štai jau artinasi pusiaunaktis, — juokiasi jis, — ir aš įtraukia į sąrašus paskutinę vėlę: šią naktį jau niekas daugiau neatels. Nes kasgi panorėsi palikti žemę neįsitinkęs, jog naujais metais bus pasidare ten geriau? — Ir užvožęs knygą, užrėšo ją, nukirpęs vaivorykštės juostos galą, paskui pasišaukė vienuolika kitų angelų, ir visi užkėlė ją į lentyną.

— Gerai, — pasakė šventasis Petras, tuo metu praeidamas pro šalį, — Gerai, kad visas sutvarkyta, o dabar eik persivilkiti: ant mėnulio laiko pakabintas naujas drabužis, nes šitas pasidarė mėlynas kaip upė nuo rašalo dėmių.

Ir šventasis Užveizda nuėjo toliau, skubiai peržvelgdamas viską rūpestingai akimi. Ir jo barzda švitėjo nuo šypsenos — visur buvo taip, kad jo siela galėjo džiūgauti. Jis regėjo naujus turtus Dangaus Karalystėje — naujos žvalgdžės nukaltos iš geriausio deimanto, ir ilgiausi miškai, pilni gintarinių medžių, buvo išaugę per šiuos metus. O šiam vakarui palaimintųjų rankose buvo naujos palmės, chorai ir orkestrai grojo dar negirdėtas giesmes. Asla vitravo ir buvo sunku eiti per ją neprisilaukiamam sparnui, taip ji buvo išblizginta ir išpuošta nuolaužomis tų žvalgdžių, kurios suskilo bekalant.

paudė tarp auksinių pliučių ir nusigandęs sušuko:

— Čia kažkas stovi, — jis pašvietė pakėlęs žibintą ir nustebeš pasakė:

— žiūrėkit, atėjo vėlė.

Vėlė, — sudejavo vienas angelas, apsilvikęs ypatingai baltadrobule, — aš dar neturiu naujos knygos, ir labai pavargau nuo rašymo. Kaip tu čia atsiradau ne laiku?

— Kaip čia atsiradau? — pakartojo kitas balsas ir daugelis apsupo ateivę vėlę, tačiau ji stovėjo panirusi į tyli.

— Ar tave užmušė kovoję? — Klausia ją ir ji atsako.

— Ne.

— Ar užgriovė mieste bombos, ar pritrėnkė plytos?

— Ne.

— Gal būt tu numirei iš bado?

— Ne.

Ji atsako: ne, kai jos teiraujasi, ar nebuvo ji sutikusi piktus žmones, ar nepagavo jos spėgas ir pūga, ar neprigrėdė jūroje ar neužtikio sunki liga. Paniūrusi ir tyliai atsakinėja ji: nė ir palaimintieji nebetenka kantrybės.

— Kodėl gi numirei, kaip atėjai čia? — sako pagaliau šventasis Petras beveik rūščiai, tačiau atrodė, kad vėlė nemoka pajausiti net baimės: paniūrusi ir tyliai atsako ji:

— Aš ėjau namo.

— Kur yra tavo namai? — taria vėl šventasis Raktininkas, — pasakok mums kur tavo namai, kame tu gyveni?

— Jūs turėjote matyti iš čia upę Nemuną, jūs pastebėjote Birutės kalną, tai tenai, — sako vėlė ir pasidaro ūmai dar liūdnėsnė. — Ach, upė yra siaura, ir kalnas žemas, jūs turbūt, nežinote. Taip, mano namuose visai paprasta, visiškai, tačiau ten buvo gera man. Bet į ma-

no kraštą atėjo žmonės, blauresni už vėliną, svetimi atėjo ten, raudo ni nuo kitų kraujo. Jie nešė kartuves, kulką ir peilį. Jie neleidžia melstis, mylieti, paliesti savo žemę.

— Jie neleidžia gyventi ir kiekvienas, kas norėjo išlikti gyvas, bėgo iš namų ir slėpėsi svetur ir aš prisiglaudžiau svetimam krašte — vėjas ten buvo minkštas ir saulė šilta — bet aš galvojau tikrai apie paliktą tėviškę Ten yra ramu, ir aš buvau sotus — tačiau aš alkau per sapną, aš troškau — namo. Ir visą laiką buvo šitaip širdyje. kol aš atsidūriau čia — štai kodėl aš negalėjau pasakyti, kaip aš numiriau.

— Jis mirė iš ilgesio, — sako Motina Marija — jis mirė iš tėviškos ilgesio. Nuveskite jį į Dievo poilsį.

Ir vėlė buvo nuvesta pas Viešpaties sostą, ir Jisai Pats paglostė jos galvą ir pasakė:

— Dabar tavo širdis išgys ir pajus ramybės saldumą, mano vargšas vaike. Gyvenk džiaugsme, kuris nesišalga ir neįkyri.

Bet vėlė nuleido galvą ir tylėjo, o paskui pažvelgė į Gerąjį Tėvą ir jos veidas buvo liūdnas.

Aš noriu namo. — sušnibždėjo ji, — noriu namo.

Nustebe į pasipiktinę klausosi angelai ir išrinktųjų minios, tačiau Dievas taria nuolaidžiai:

— Tu nori grįžti į žemę — į vargą ir nežinomybę, grįžti iš Dangaus?

— Aš noriu namo, Viešpatie, — sušnibžda ji, ir jos akys yra pilnos nevilties.

— Ar tu žinai, — kalba vėl Dievas, — kad tu turėsi perkėsti visa blogą, ką tik žmogus randa gyvenime? Ar žinai, kad turėsi nešti ant savo pečių daugiau negu pakeili.

— Aš noriu namo — maldauja vėlė, ir Dievas taria dar kartą. O jeigu vos palietęs žemę tu

sutiksi mirtį, ir vėl stovėsi prie mano vartų pavargusi ir nelaiminga?

— Bet aš būsiu išvydusi savo tėviškę: kai mano kūnas gulės gimtinės žemėje, mano darbai ir ilgesys paliks tenai — aš dėkosiu patekusi pas Tėvą. Tėve. Aš noriu namo. Ir tuomet Gerasis Tėvas pasiūlyk angėlą patį greičiausią ir stipriausią sparnais.

— Pavyk Naujųjų Metų vežimui, — pasakė Jis, — tegu jis nuveža šitą žmogų į jo tėviškę.

Ir vėlė prisiglaudė prie jo kojų ir šypsojosi, ir jos džiaugsmas prilygino ją palaimintųjų dangiskam švytėjimui.

Ir tarytum kažkas atnešė žemės kvepėjimą į Dangų, taip dvelkė tolimas būtas gyvenimas palaimintuose soduose, ir išrinktųjų širdys pasidarė nuolaidžios ir artimos paprastam žmogui.

Tu padėki savo sunkią galvą man ant rankų

Te legenda dar ilgai gyvena mus jausmuose ir širdy

Vieną dieną juk nutils mūs' žemę gaudusios patrankos

Nutils naktys šaukusios vargus juodyn.

Sužlugęs priešai, kurie drasko mūs' sodybas ir laukus mūs',

Tik gal kruvinų jų žygių atminimas liks.

Ir tėvynę mes matysime pro džiaugsmą, ir mes jausim

Kaip ji kelias, ir žiūrėsim kaip ji žydi lyg gegužų nurasota obelis.

Ir atsinešąjį ilgęjį įpinimį jai

plaukus,

Ir plaukai, tarytum pievos Panerį, įvairiaspalviai sužydės

Tu nurimk, virš juodo miško balti debesėliai plauko

Jie nuplauks virš Lietuvos.

Baltas sniegas kris palaukėm: Tai kris mintys mūsų visos ir

jausmai visi širdies.

M Ū S Ų G Y V E N I M A S

LAISVOJI TRIBUNA

SPAUDA, PARTIJOS IR
TIKĖJIMAS

Gyvename krašte, kuriame politinio gyvenimo kultūra, geras elgesys, mandagumas yra vyraujantieji dėsni. Jau kelis metus esame Vakarų pasaulyje, stebime anglosaksų gyvenimo būdą ir papročius. Dažniais atvejais raginame viens kitą pasimokyti tos tolerancijos, kurios pavyzdžių mums tikrai netrūksta. Skaityme pulkią, laisvą, objektyvią anglų spaudą, tačiau ar mūsų emigracinė spauda nors „per coli“ yra pažengusi šita kryptimi? Pavartę mūsų spaudos puslapius, mes ten dažniais atvejais užtikime išsireikškim, žodžius, įžeidimus labai jau primenantįs sovietinį kulpalį. Štai pavyzdžiai iš vieno mūsų tremties laikraščio:

„...Straipsniai, kurie pilni vien asmeniškų neopykantų, juodinantieji Nepr. Lietuvos gyvenimą, jos vadus bei veikėjus, ypač jau mirusius ar žuvusius, neturėtų būti talpinami patriotinės spaudos skiltyse...“

Ir tame pat puslapyje skaitome: „...Tačiau VLIKo vadai didžiųjų ambicijų politikieriai, karjeristai, ryžtasi pasisavinti valdžios autoritetą, būti neatvaudotos Lietuvos vyriausybė...“

Ir per sprindelį žemiau, tame pat puslapyje laikraštis, mokąs skaitytojus demokratijos ir tolerancijos, „gerbiamas, kito tremties laikraščio tilpusio straipsnelio autoriui, rašo: „...Jog visi pulkiai atsimename, kad Lietuvoj tarp generalinių tarėjų, švietimo generalinis tarėjas Germanas „tautai“ irgi buvo: naciš, prisipaikėlis, pardavikas, karjeristas, savanaudis, niekšas, gestapininkas...“

Vakarų pasaulio spauda domisi žymių žmonių gyvenimu. supažindina juos su skaitytojais ir jų nuveiktais darbais ir laimėjimais, dažnai ši informacija yra pagražinta sodriu jomoru ir lengva, kultūringa ironija, tuo tarpu mūsų emigracinė spauda, nežinint kokiai partijai ji priklauso, monopolizuoja patriotizmą, monopolizuoja tėvynės meilę, šaukdamas, kad tik ji, o ne kita partija yra neklaidinga, kad tik tas laikraštis yra demokratiškas ir tik jo balsas yra „tautos balsas“, vedas į tikrąją Lietuvos išlaisvinimo kelią.

Kaf kurie mūsų „kabineto“ žmonės pasislovė „Laisvoje Tribūnoje“ iškelti partijų reikalą, girdi, demokratiškuose kraštuose gyvendami, turime pratintis, turime lavintis, turime imti pavyzdžius iš demokratiškų kraštų partijų gyvenimo. Suprantama, kad pradžioje tik nekaltas žodinis pasisavėjimas, o vėliau klekviškas tokį reikalą kelias, turi užantys norą savo partijai praskinti kelius, tuo tarpu, kai pilkoji „liaudis“, kuri ir namus perka, siunčia svarus spaustuvės fondams, remia Tautos Fondus ir kitus fondus ir fondelius, nenori ne tik partijų, bet nenori ir klausyti apie partijas. Jei kam nors atrodytų, kad šis teigimas yra klaidingas, tegu laikraštis padaro anketėlę, atsiųsklausdamas, ar reikia šandien mums partijų, nors jos ir turėtų gražiausius tikslus. 95% lietuvių atsakytų — ne!

Anglijoje niekas nepersekiojamas dėl jo pažiūrų ir niekas nesikiša į privačius tikėjimo reikalus. Čia tikėjimo reikalai yra visiškai atitokę nuo politinės kovos, gal tik kartais bažnyčių galvos stengiasi sušvelninti politinį trėnimą, jei tas politinis trėnimasis įgauna labai jau aštrias formas. Atskiri dvasiška laisvai pasako savo ištikimimus. Tuo tarpu mūsų dažnai išnaudojama tikybinės apeigos politikos tikslams. Tais atsitikimais, kai kuris nors dvasiškas išdrįsta retkarčiais kitaip pasisakyti, a kitų ištikimimų nesmerkti jis yra puolamas ne kaip pilietis, bet kaip kunigas. Taip pat visiems žinoma pavyzdžių, kad iš sakyklų yra puolami atskiri asmenys. (kartais net ir pavardės nurodomos), už tai, kad „X“ ar „Y“ nėra tokių pažiūrų, kokias praktikuoja pamokslininkas.

Todėl ne partijos mus išmokys tolerancijos ir gerbimo kito pažiūrų ir ištikimimų, ne patijos mus suvienys bendram visų mūsų čia, emigracijoje gyvenančių, tikslui,

bet pirmoje eilėje mes turime prisaukšti toleranciją gerbiančius visuomeninkus, redaktorius ir dvasiškus. Kai partijos lyderiai bus tolerantai, kai spauda prilygs demokratinių kraštų spaudai, kai dvasiškai sugebės tikėjimo reikalus atskirti nuo politikos — mūsų liaudis paseks jų pavyzdžiais.

Debikonis

PIRMASIS LIETUVIO KAPAS
DONCASTERYJEA.A. Antanas Mikalauskas
1919.VI.8 - 1951.XI.27

Šių metų lapkričio 27 d., Western Hospital, Balby, Doncaster mirė A.A. Antanas Mikalauskas, sirgęs per 4 mėnesius. Velionis sirgo ir mirė vėžio liga.

Sveikas būdamas, nuolat sielojosi lietuviškais reikalais ir labai gyvai auokojo Tautos Fondui, rėmė lietuvišką spaudą.

A.A. Antanas Mikalauskas gimė 1919.6.8 gražioje Dzūkų žemėje, Alytaus apskrityje, ūkininkų šeimoje. Vaikystėje lankė ir baigė pradinę mokyklą. Sulaukęs 19 m. amžiaus, stojo savanoriu Lietuvos kariuomenės ir joje tarnavo iki pirmosios rusų okupacijos. Karui kilus, pasitraukęs iš kariuomenės gyveno pusiau slapstydami, iki gen. Plechavičiaus įsteigė „Plechavičių armiją“, į kurią velionis nedelsęs įsijungė ir buvo iki jos panaikinimo. Vokiečių prievarta įjungtas apkasų darbams, dirbo Vokietijoje iki atėjo išlaisvinimo dienos. Karui pasibaigus, gyveno anglų zonoje keliose lietuvių stovyklose ir 1948.1.20 iš Münster išvyko Anglijon, anglų kasyklų darbams.

S.m. spalio mėn. 12 d. buvo operuotas. Lapkričio 27 d., naktį, 1 val. užgeso visam žemiškajam gyvenimui.

A.A. Antanas Mikalauskas buvo pašarvotas šv. Petro bažnyčioje nakčiai ir lapkričio 29 d. po gėd. šv. Mišų, buvo palaidotas Rosse Hill kapinėse Doncaster.

Gėdulingas šv. Mišias atlaikė kun. F. Cashman. Į kapines palydėjo kun. Flynn. Savo kalboje kun. Flynn paminėjo, kad velionis yra pirmasis lietuvis, palaidojamas šiose kapinėse. Prieš mirtį buvo aprūpintas visais šv. sakramentais. A.A. Antanas niekuomet daugiau neisvys savo gimtojo krašto — Lietuvos ir artimųjų šeimos narių — baigė pamokslą kun. Flynn.

Atsisveikinimo žodį Doncaster apylinkės lietuvių vardu pasakė Vl. Janušauskas, nupasakojęs trumpą velionies biografiją anglų kalba.

A.A. Antanas Mikalauskas buvo vedęs. Lietuvoje liko jo žmona Ona. Mirusio tautiečio palydėti susirinko beveik visi apylinkės lietuviai, metę būtiniausias darbo pareigas.

Karstas skendo daugelyje valnių, skirtų nuo vietos lietuvių ir pažįstamų anglų. Buvo padaryta daug nuotraukų. Laidotuvės atsiėjo £95, kurių didesnę pusę — £50, pamokėjo anglų valdžia.

Išsikis, Antanai, šioje salos žemėje. Mes eisime tals pačiais idėjų takais, kuriais ir Tu ėjai mūsų tarpe būdamas.

Tebūnie lengva Tau svetimjo krašto žemė!

Doncaster skyr. koresp. Z.K.S.

Mire Jonas Rudelis

Gruodžio 15 d., po ilgos ir sunkios paralyžiaus ligos, mirė West Wellso šeimų stovyklos gyventojas Jonas Rudelis, 36 m. amžiaus, kilimo marjampolietis.

Velionis buvo taurus ir susipratus lietuvis, nuolat sielojėsi Lietuvos reikalais. Priklause DBLS-gai ir buvo ilgametis „B. Lietuvio“ skaitytojas.

Jo mirtis yra skaudus smūgis jo šeimai. Velionis paliko žmoną ir tris mažametes dukreles, kurias per visą ilgą jo ligos laiką globojo artimiausi mirusiojo giminiai ir p. A. Pečionytė.

M.K.

LONDONO NAUJENOS

— Londono lietuvių bažnyčios vargonininkas ir L.L. Meno Sambūrio choro dirigentas p. V. Mamaitis, dėl pasikeitusių darbo sąlygų (dirba naktinėje pamainoje), laikinai pasitraukė iš vargonininko ir chorvedžio vietos. Pasikeitus darbo sąlygoms, p. V. Mamaitis žada grįžti prie savo etitųjų pareigų.

Siuo metu vargonininko pareigas eina p. J. Černis.

— L.L. Meno Sambūris repetuoja mūsų literatūros klasiškės J. Zemaitės komediją „Apsiriko“. Be „o Sambūris yra numatęs pastatyti rašyt. F. Neveravičiaus pjesę „Priešai“.

— Žurn. K. Obolėnas, buvęs „Britanijos Lietuvio“ redaktorius, šiuo metu kaip specialus Londono korespondentas bendradarbiauja Amerikos lietuvių dienraštyje „Draugas“.

— Lietuvių Namuose viešėjo stud. J. Puškorius, studijuojas Pariziaus universitete elektromechaniką. Svečias. aplankęs savo gimines bei pažįstamus ir apžiūrėjęs Londono idomybes, grįžo Prancūzijoje tęsti toliau savo studijų.

— Skulp. J. Dagys, lietuvių bažnyčiai sukūręs didžiulę šv. Kazimiero statulą, šiomis dienomis vykio Kanadon.

M. K.

DBLS West Wellso skyriaus nariui

A. A. JONUI RUDELIUI
MIRUS.

gilaus liūdesio valandoje jo žmonai Leokadijai, dukrelėms Romutei ir Nijolytei ir broliui Vytautui, reiškiamo nuosirdžią užuojautą.

West Wellso skyr. valdyba ir nariai

WOLVERHAMPTONAS

Ivykusiame visuotiname narių susirinkime buvo nuosirdžiai atsišveikinta su apleidžiančiais šį kraštą skyriaus kasininku Br. Zabuku, skyr. nariais V. Klaine, p. Gaizauskurie, sąžiningai ir giliai įžvelgę, stelgėju B. Pakalniškiu.

Visi išvykusieji buvo vieni pavyzdgingiausių Wolverhamptono skyriaus narių ir jų netekimas šiam skyriui yra didelis nuostolis.

Tačiau, kaip sakoma — žuvis — kur giliau, o žmogus — kur geriau, todėl ir pasilikusieji nuosirdžiai palinkėjo gero kloties naujoje žemėje ir padėjo jo išvykstantiems už jų nuopienus, padarytus šiam skyriui.

K. Z.

MANSFIELDAS

Savaitgalio metu įžengė į didžiulį Forest Town hostelį, surasi keilnią lietuvių angliakasių, kurie jau keli metai dirba po žeme placioje Mansfieldo ir Nottinghamo apylinkėse. Atrodo, kad šie vyrai mažai kam žinomi ir kad jie visiškai nuo lietuviškos visuomenės nutolę. Bet ištikrųjų visai kitaip. Čia jau seniai veikia DBLS-gos skyrius p. St. Nedzelskio vadovaujamas. Skyriuje yra 16 narių. Visi gražiai sugyvena ir solidarai apsimoka nario mokesį, pasižadėję lietuviškos spaustuvės vėjų įsijungti. Jie remia visus kitus sąjungos užsiomimus. Jeigu ne visi užsiomumavę „Britanijos Lietuvi“, tai kaltos gyvenimo sąlygos, nes beveik visi viename kambaryje. Minėjimuose bei kituose parengimuose beveik visus sutiksi Nottinghamame, besišnekučiuojant ir besiguodžiant kasdienais reikalais su savo bičiuliais ir pažįstamais.

U. Ms.

GRĮŽTAMASIS LITERATURINIS
ANALFABETIZMAS

Mūsų laikų žurnalistai (vėl tas pats S. Miglinas, „Aitorių šešėly“ leidėjas!) lietuviškosios bendruomenės dvasiniam smukimui, jos nukultūrėjimo faktui pažymėti sukūrė gana platų, bet savotiškai idomų terminą: grįžtamasis analfabetizmas. Nors ir platus, daug aprėpiąs, bet gražus ir mūsų laikams gana būdingas terminas. Žinoma, tie šandieninio lietuviškojo gyvenimo faktai, kuriems aptarti sukurtas pats terminas, yra liūdni.

Susimildami, ar ne liūdnas grįžtamasis analfabetizmas, kai skaitytojas turi maitintis šitokiais perlais apie literatūrą, kaip V. Dumbliausko, norinčio „sutvarkyti“ Putino „Aitorių šešėly“, ar M.N., mėgnusio paguldyti ant menčių Steinbecką?

Klausyti tvirtinimo, kad mūsų literatūra privalėtų būti didaktinė, kai net gerbiamasis vyskupas Motiejus Valančius-Valančiauskas, rašęs didaktinius kūrinius, ne vienu atveju, sąmoningai ar nesąmoningai, nukrypo nuo šito kelio, kai Kristijonas Donelaitis pro pamokslus sugebėjo išeiti į sunkiai pasiekiamus poetus, — klausyti šitokių tvirtinimų ir įtaigojimo šandien kažkaip nebeskanu. Kai dėl psichologinių knygų, tai žinoma. Šita sąvoka be galo plati nežinau, ar straipsnelio autorius turi galvoje Dotsojevskį ir jo pasekėjus, ar angliško tipo gatvines „true stories“. Jeigu ne mūsų grįžtamasis literatūrinis analfabetizmas, tikras esu, psichologinių kūrinių sąvokomis nesišvaistytume.

Kai dėl Putino „Aitorių šešėly“, tai aš ir šandien nedirštų sakyti, kad tai bloga knyga. Puiki knyga, va, kas yra! Šitokia visuotinė literatūros specialūs nuomonė apie tą knygą buvo pasakyta jau prieš dvidešimt metų. Puikiai charakterizuoti žmonės, psichologiškai tikinami, sužeto platybės neįsima tuojamos, visiškai nauja tema, žodžiu, gero meistro gerai pastatytas rūmas. Jei V. Dumbliauskui atrodo, kad tai auksas, aš jam palieku teisę vadinti ir taip...

V. Dumbliauskas skundžiasi, kad šitokios knygos kelia chaosą, o konkrečiai šioji — griauia bažnyčią. Atleisk, Viešpatie, tiems, kurie ne skiria, kunigo nuo bažnyčios ir nuo Dievo! Geras kunigas (kaip Tumas-Vaižgantas) visus traukia į bažnyčią, o blogas (kaip Putino politikierius Straipaitis) atstumia juos. Kunigas yra žmogus, ir jei mes galime kalbėti ir rašyti apie ministrus.

NE ŽUDYKIME

Kritikas, recenzentas turi jausti didelį atsakomybės jausmą, nes jis visuomenei pristato naują gimusį kūrinių. Dažnai nuo vieno kritiko palankesnis ar piktesnis žodžio pareina ir knygos tolimesnis likimas.

Lietuvoje buvo vos keli kritikai, kurie, sąžiningai ir giliai įžvelgę, objektyviai stengėsi supažindinti visuomenę su kūriniu, o šiaip visai papastai kydavo, dažnas recenzijas ant karštųjų kepė. Tačiau vis dar nebuvo tokių „recenzentų“, kokių dabar atsirado. Mat, auga nauja „kritikos“ rūšis, būtent, perspėjantieji laiška, kurių tikslas sulaukyti išsivius nuo vienos ar kitos lietuviškos knygos perkimo. Jeigu tai būtų kovojama su komunistine knyga — tiktų tik pritarti. Bet, deja, „B. Lietuvyje“ jau antrą kartą pasirodo laiškas, kurio tikslas nužudyti tikamą gerą knygą, kuri tikrų knygoms mėgėjų yra didžiai laukiama.

Pirmas toks skambus laiškas pasirodė dėl J. Steinbecko „Tarp pelių ir vėjų“. Nenoriu kartoti to laiško baisy užmetimų, bet noriu atkreipti dėmesį, kad Tėvų Pranciskonų leidžiami „Aidai“ nežinrė jo tų laiške minėtų baisybių — tinka mai įvertino gerą knygą.

Antras, pono V. Dumbliausko laiškas tvirtina, kad „Aitorių šešėly“ yra geltonoji spauda. Bijau, vėl klystama.

Prof. Putinas-Mykolaitis plačiai žinomas poetas — rašytojas, vienas žymiausias mūsų literatūros kritikas, eilės knygų autorius — argi ištikrųjų geltonosios spaudos gamintojas?

Jei taip būtų — gėda, kad turė-

rius, profesorius, batsluvius, vežikus, kelti jų ydas, norėdami, kad jie būtų geresni. tai lygiai ta pat teise galime kalbėti ir rašyti apie kunigus. Juk ir geravaliams skaitytojai daug maloniau, kai prie altoniaus ateina Tumas, Vizgirda, o ne Stripaitis ar Vasaris. Tai ko čia slapstytis ar laidyti miglas apie chaosą? — Tai šitokia būtų didaktika (arba pedagogika).

O iš kitos pusės žiūrint, literatūra nėra didaktika ar pedagogika. Literatūra ir yra literatūra (kas tikai nori žinoti bent trumpučius literatūros pagrindus, tegu susileko tą „Br. Lietuvio“ numerį, kuriame tuo klausimu buvo gražus S.L.s straipsnis). Literatūrai demokratinuose kraštuose niekas nestato tokių kelių reikalavimų, kaip V. Dumbliauskas. Jo akimis bežiūrėdami į literatūrą, galutinai prisigysvinsime grįžtamojo analfabetizmo paskutiniąją fazę: susiniveliuosime iki kasdieninės duonos kashio, iki pareigos užsidinėti į aludę, iki langų dauzymo kultūros, iki dviejų ar keturių puslapelių laikraštuko su gimimų, mirimų ir panašia reklaminga kronika, ir vskas. O jei kuris įgaliojintis retkarčiais nenustatytu laiku apibėgs mūsų gyvenvietes ir dirstelės po čiužiniu, ar slaptai nesinaudojama „tokiomis autoritetai žeminančiomis knygomis, kaip ši ar ta, taigi bus gražu ir ramu. Neklusiam demokratiskai ir partiškai kaukštelsi akmenku į langą, kad grėliau niveliuotusi, kad skaitytų tik „psichologines ir pedagogines“ knygas, ir bus tvarka...

K. Barėnas

ISKILMINGAS NAUJU METU
SUTIKIMAS LIETUVIU NAMUOSE

Gruodžio 31 d. ruošiamas Lietuvių Namuose iškilmingas Naujų Metų sutikimas. Pradžią 19 val. Naujieji Metai bus sutikti 24 val. Lietuvos laiku, kadangi Anglijos laiku sutinkant, susidaro daug nepatogumų tiems, kurie turi po 12 val. grįžti į namus.

Naujai pagražintoje salėje bus šokiai, o valgykloje lietuviškas stalas, gausus skaniais užkandžiais. Įėjimas, užkandžiai ir taurė tauraus gėrimo Naujuosius Metus sutinkant, vienam asmeniui — 12/6.

Iš toliau atvykusiems parūpinama nakvynė.

Norį dalyvauti užsirašo iki gruodžio 28 d. pas Lietuvių Namų administratorių.

Naujai pagražintoje salėje bus šokiai, o valgykloje lietuviškas stalas, gausus skaniais užkandžiais. Įėjimas, užkandžiai ir taurė tauraus gėrimo Naujuosius Metus sutinkant, vienam asmeniui — 12/6.

Iš toliau atvykusiems parūpinama nakvynė.

Norį dalyvauti užsirašo iki gruodžio 28 d. pas Lietuvių Namų administratorių.

Naujai pagražintoje salėje bus šokiai, o valgykloje lietuviškas stalas, gausus skaniais užkandžiais. Įėjimas, užkandžiai ir taurė tauraus gėrimo Naujuosius Metus sutinkant, vienam asmeniui — 12/6.

Iš toliau atvykusiems parūpinama nakvynė.

Norį dalyvauti užsirašo iki gruodžio 28 d. pas Lietuvių Namų administratorių.

Z. Krikštaitis

Lietuviai svetur

— Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Kalifornijoje, mirė gen. Pranas Tamašauskas.

JAV gyvenęs gen. V. Nagius-Nagevičius jau kuris laikas serga.

New Yorke einas lietuvių karių žurnalas „Karys“, lapkričio 23 d. paminėjo metinę sukaktį, kai jis vėl atgijo Amerikoje. „Kari“ redaguoja kpt. S. Urbonas.

Neseniai į JAV nuykęs vysk. V. Brizgys aktyviai dalyvauja lietuviškame gyvenime ir dažnai lanko lietuvių kolonijas.

„Dainavos“ ansamblis, naujai persiorganizavę Amerikoje, yra užsimojęs plėsti religines muzikos sritį. Nehrukus ansamblis žada suteikti retą progą — išgirsti garsojo italų kompozitoriaus G. A. Rossini religinės muzikos sedėvą „Stabat Mater“

Urugvajuje mirė Pietų Amerikos lietuviams gerai žinomas lietuvių spaudos darbuotojas P. Čiučelis. Jis prieš 20 metų iš Lietuvos atvykęs P. Amerikon, pasižymėjo kaledoskopisku politinio kalio keitimų ir įvairiausiomis intrigomis bei provokacijomis. Yra veikęs socialdemokratų, tautininkų ir, galiausiai, komunistų rateliuose. Mirė kaip „istitiki-“ komunistas.

Florencija Korsakaitė, Amerikos lietuvių naujai kylanti daininkė, gavo angažamentą Los Angeles operoje dainuoti „Cavaleria Rusticana“ ir „Pagliacci“ operose. Dainininkė dažnai dainuoja įvairiuose Amerikos lietuvių meniniuose rengimuose.

Vokietijoje, ant mirusio rašytojo Juozo Krumino kapo. Amerikos Liet. Rašytojų D-jos iniciatyva pastatytas kuklus paminklas. Paminklo pastatymas ir 5-iems metams priežiūra kainavo 630 D.M.

Algirdas Brazis. Amerikos lietuvis dainininkas, pėseniai angažuotas garsojion New Yorke „Metropolitan“ operon su pasisekmu dainavo tos operos pastatytuose „Rigoletto“ ir „Aidos“ spektakliuose. Al. Brazis yra susipratus lietuvis. Dalyvauja New-Yorke visuomeniniame gyvenime ir labai apgalestauja. kad nebegali dainuoti lietuvių ruošiamuose koncertuose, kadangi sutartis neleidžia viešai dainuoti reikštis už Metropolitan operos ribų.

Mažosios Lietuvos veikėjai Vokietijoje svarsto galimybes sustiprinti savąją spaudą ir atremti vokiečių užsiuolimus. Ypatingai aštriai vakarų Vokietijos tam tikra spauda puola žinomą Mažosios Lietuvos veikėją Erdmoną Simonaitį.

Laisvosios Europos Universitete Strasburge penklems lietuviams duotos mokslo stipendijos.

Amerikiečių Aukštojo Komisaro įstaiga Vokietijoje yra nutarusi vėl leisti Sov. Sąjungos karininkams lankyti stovyklas ir raginti pabaltiečius grįžti namo. Lietuvių tremtinių atstovai dėl šio reikalo amerikiečių įstaigoms įteikė atatinamus protestus. Stebėtinus tuo atžvilgiu amerikiečių elgesys. Jau kelis kartus jie buvo rusams uždraudę lankytis pabaltiečių stovyklose, tačiau praslinkus kuriam laikui, vėl leidžia bolševikų pareigūnams moraliai terorizuoti tremtinius.

„Malūnas ant Po“. Tokiu pavadinimu Amerikoje nemažai pasiseki mu rodomas italų gamybos filmas. Svarbiausią rolę vaidina pagarsėjęs prancūzių filmų aktorius lietuvis Jokūbas Šernas, žinomo senesniosios lietuvių kartos veikėjo, Lietuvos Nepriklausomybės akto signataro Šerno sūnus.

Argentinos lietuvių visuomenės veikėjai I. Padvalsas ir agr. Šantaras tenyksių lietuvių vardu pasirašė memorandumą, kuris įteiktas respublikos prezidentui Peronui. Memorandume liečiamos visos tautos už geležinės uždangos ir prašoma prezidento paremti tas tautas tarptautinėje plotmėje.

PRANEŠIMAS

Š.m. gruodžio 29 d. 3 val p.p. (šeštadienį), Lietuvių Namuose, 13, Holland Park, London, W.11 įvyks I-sis visuotinas Namų B-vės akcininkų susirinkimas

Dienotvarkėje: 1. Praeitų metų veiklos apyskaita, 2) Direktorių rinkimai, 3) Einamieji reikalai.

Lietuvių Namų Direkėja

DU SPEKTAKLIAI

Gruodžia mėn. 15 ir 16 dienomis Londono lietuvių visuomenė turėjo progos pamatyti Bradfordo Lietuvių Vaidybų Studijos „Atžalyno“ suvaidintus Sofijos Čiurlionienės 4 v. dramą „Aušros“ sūnus ir nežinomo autoriaus 4 v. dramą „Valkata“.

„B. Lietuvio“ redakcijos pakviestas parašyti apie du spektaklius recenzija, šiuo metu autorius keletą dienų išgyveno nemalonias pareigas ir žmogiskųjų jausmų grumtynes. Na, iš tikrųjų. Bepilgo buvo rašyti teatrines recenzijas Lietuvoje, prieškariniais laikais. Visų pirma, nebūtina reikėjo vykdyti spektaklių. Galima buvo pasitenkinti ir programos paskaitimu. O jeigu pasitalkydavo, kad staiga kurlam artistui susirgus, jį vaidinime pavadavo kitas, tai, išskyrus, ar išgyręs aną, spektaklyje nedalyvavusį aktorį, recenzentas galėjo pasiteisinti korektūros klaida. Jeigu veiklas buvo recenzuoti patinkamas, bet jį statęs režisierius nepatinkamas, galima buvo išgirti veikalą ir išpėkėti jo pastatymą. Jeigu režisierius buvo recenzento bičiulis, o vyriausią rolę vaidinęs aktorius meilės, čirkos, kortų ir apskritai populiarumo konkurentas, galima buvo iškelti milžiniškas režisierių pastangas, kurias, deja, pražudęs paminėtas aktorius. Ir taip toliau, dar ma be galo. Ir kaip recenzentas beparašytų, teatras negrįvo ir varė savo darbą toliau.

Bet kaipgi rašyti šiandien recenziją, jeigu žinoma, kad spektaklio pastatymas — tai didelio visos trupės pastangų, daug ko išsižadėjimo, nemigo naktų ir nemažo idealizmo išdava. Jeigu tai ne duona kasdien, ne profesionalinės pastangos, patriotinės dvasios, meninės širdies veržumas ir gerai suprastos lietuviškos pareigos pasireiškimas.

Ir kurį gi vertinimo kriterijų taikyti? Teatro ar daržinės vaidinimų?

Visus tuo dvejopus būdus bereginti išblaškė jau pirmasis „Aušros Sūnų“ veiksmas. Pasidarė aišku, kad reikia ir galima rašyti tik teisybę. „Atžalyno“ vadovo V. Tasecko išėjimas, kad vaidintojai nemigę visą naktį, kad dekoracijos dėl scenos mažumo teko lankstyti dvigubai ar trigubai, kad miško scenos reikalauja didelės žiūrovų valdžios, nes medžiama teko nukirsti viršūnes ir šaknis, bepalekant tik kamienus, atseit buvo nuskiausti dekoracijos piešę menininkai, kad, pagaliau, „Atžalynas“ pretenduoja būti teatru ir t.t., pirmąjį veiksmą pamačius, pasirodė buvęs nereikalingas. Pasitvirtino sena taisyklė, jog vaidinimo vertė, nulemia ne pastatymo puošnumas, bet tikamas vaidintojų ir režisieriaus darbas.

„Aušros Sūnus“, tiek plačiai žinomas ir populiarus veiklas, jog netenka ties juo apstototi.

Kukliausiomis techninėmis priemonėmis naudojantis ir talkantis prie mažutės scenos, režisieriui P. Masliui pavyko išspėsti visus svarbiausius režisūros klausimus daugiau, negu patenkinamai. Režisūrinių uždavinių supratimas ir labai gerai tu uždavinių išsprendimai privertė žiūrovą sukoncentruoti dėmesį vien į vaidinimo eigą, pamirštant ir scenos ankštumą ir dekoracijų nepritaikymą scenai ir didesnius ar mažesnius kostiuminius netobulumus. P. Maslius ne pasidavė viliojančiai pagundai veikalą pateikti stilizuotą ar susimbolintą, nors tai būtų buvęs lengviausias kelias, turint galvoje tūrimas priemonės. Jis pasirinko kur kas sunkesnį, tačiau vienintelį tinkamą šiuo atveju kelią, ir pravedė spektaklį su pažymėtinu realizmu, išsivadas vaidintojus pro pavojingas patetiškas bei melodramines scenas, kurių šiame veikle nestinga. Gal būt, tik Rožės ir Albino Stinkio dialoginėse scenose režisieriaus buvo kiek nutolta nuo bendros linijos. Atrodytų, jog Stinkio laikysena Rožės atžvilgiu turėtų būti kiek agresyvesnė. Paskutiniame veiksmo, pradžioje kiek slubavo mizanscenos. Greičiausiai, jas teko čia pat talkinti scenos ankštumui. Didžiausias ir neabejotinas režisieriaus nuopelnas — tai vidurinio vaidinimo su montavimas, visų charakterių nuo-

seklus ir surištas tarpusavyje gyvenimas scenoje.

Visų veikalo ir vaidinimo personажų priekini iškyša Rusteikos — J. Juškio figūra. Ji buvo tiek įtikinama, tiek reali, tiek išgyvenusi į vaizdujamąjį charakterį, jog tarpais vertė žiūrovą pamiršti, jog tai sceninis personažas. Labai slidžios ir patriotiškai patetiškos Rusteikos replikos — Juškio buvo perduodamos tokiu didžiu paprastumu ir įtikinamumu, jog nekėlė mažiausios abejonės. Ne, Juškys nevaizdavo. Scenoje nebuvo Juškio. Buvo Rusteika. Jis gyveno, kalbėjo ir veikė žymiai geriau ir įtikinamiau, negu pačios autorės vaizduotės sukurtas Rusteika. Tradicinis Kauno Valst. Dramos pastatymų Rusteika — Kurbavičius. pamatęs Juškio Rusteiką, galėtų ne tik pavydėti, bet ir šio bei to pasimokyti.

Labai gera, nuosirdi ir talpi įtikinanti buvo p. E. Janulevičienės Rusteikienės rolė. Nebent tik kiek per staigūs melinimosi šnipai Stinkio momentai būtų jos vaidybai prikištini. Gal čia daugiau režisūros padarinys. Kiekvienu atveju, atrodo, kad daugiau orumo jos laikysenoje Stinkio atžvilgiu, nebūtų pakenkę. Apskritai paėmus, ji buvo labai gera Rusteikos partnerė ir sukurė pulkų vaizduojamojo personažo tipą.

P. Daržinskas Jurgio rolėje sukūrė gana įdomų charakterį nuspallintą bene paties autoriaus tūdo bruožais. Jurgio rolė nedėkinga ir labai sunki. Daržinskas ją atliko apgalvotai. Jo pastangų vertė kiek maažino taipais pasireiškias, klupčiojimas — ties kuriuo replikos žodžiu. Tai žiūrovui iš karto stverdavosi akis i tikrovę, vadinas, i sceną. Reiktų tvirtiau išmokyti replikas. Labai sunkioje ir „slidžioje“ melodraminėje mirties scenoje paskutiniame veiksmo P. Daržinskas buvo be priekailsto.

Na, o Rožė, Rusteikų dukrelė? Tenepavydė tos rolės nė viena jauna mēgėja ar ir profesionalinė aktorė. Nuo bado, karo, ugnies ir maro ir nuo tokių sunkių rolių... Bet S. Arminaitė nebūtų gimusi artiste ir nebūtų artistinės šeimos vaikas, jeigu tos rolės neatliktų kaip reikiant. Ji ir atliko ją tiek gerai, kiek tekstas ir autorės sukurtas charakteris leido. Visur ten, kur Ržė nebuvo supančiota situacija ar iš jos išplaukiančio dialogo, Arminaitė sugebėjo sukurti vien plastika ir mimika tikrus šedevirus. Ryškiausias ir gražiausias jos sukurtas plastikos momentas bene bus jos bežadis pasirodymas ir išgyvenimas trečiame veiksmo, girdint apie Stinkio išdavimą iš jo paties lūpų. Jauniems artistams pagyrimai i sveikatą nelina. Tai gi tuo tolesnių tenka susilaikyti.

Vienintelis bene nuo galvos ligi kojų, be mažiausio šviesaus lopelio, „Juodas“ „Aušros Sūnų“ charakteris (juk net ir žandara tarpais reikšė žmogiskias savybes) yra šnipas, laikrodininkas, Albinas Stinkis. Tokį jį sukūrė autorė be prošvais. Stinkį vaidinęs S. Juozapavičius, matyti, su tokiu autorės sprendimu nelabai norėjo sutikti. Jis tarpais visgi, atrodo, štai jau imsi ir parodysi kokį šviesesnį taškutį Stinkio asmenybėje. Autorės ir teksto tiek smarkiai išryškintas Stinkio nenauširdumas, kad jį dar gilinti vaidybinėmis priemonėmis, pasigaunant kiek daugiau saržo, reikėtų nusikaltimą bendram pastatymo pobūdžiui. Juozapavičius to ir nedarė. Nors kai kurie Juozapavičiaus vaidybos momentai ir nebuvo be priekailstų, ypač scenos su Rožė, tačiau, apskritai paėmus, jis buvo visai nuoširdus Stinkio nenauširdume ir įtikimas. Ypač paskutiniame veiksmo scenoje su žandara.

D. Rinkauskaitė, vaidinusi ubagę Barborą, padėjo nemažą pastangų sukurti kiek įdomesnį ir ne trafaretinį elgetos knygnešės vaidmenį. Vietomis jai tai visai neblogai pavyko.

Žandarus Stolcą ir Petrovą vaidino S. Kuliavos ir J. Paulkaitis. Stolcui priekštas sustingimas, stolca laisvumo. Mizanscencse jis kartais nežinojo, kur padėti rankas ir laikė jas nukorės. Jo replikos skambėjo „medžiu“, išmokinai be įsitikinimo. Pageidautinas didesnis įsigilinimas i vaizduojamąjį vaidmenį. Petrovas tipu ir laikysena bei kai kuriais vaidybiniais momentais (pav. scena su Rožė troboje) buvo neblogas. Tačiau vaidmens visuma nebuvo kaip reikiant išdirbta. Teko išgirsti, kad Paulkaitis tą rolę vaidino tik po dviejų repeticijų. Mat, tikrasis Petrovas išvykęs neseniai i Kanadą.

Silpnai išdirbta ir schematiškai suvaidinta trumpa šatkaus rolė. Bene bus čia kaltas režisieriaus ir šatkų vaidinimo J. Jokubos tam tikras numojimas ranka i epizodinę rolę. Atseit, nereikšminga. Jeigu taip, tai labai klaidinga pažiūra. Epizodinės rolės yra labai svarbios ir netinkamas jų atlikimas gali „papjauti“ visą spektaklį. Taip atsitiko ir šį kartą. Gerokai buvo papjautas pirmasis veiksmas. Tiesa,

menį. Petrovas tipu ir laikysena bei kai kuriais vaidybiniais momentais (pav. scena su Rožė troboje) buvo neblogas. Tačiau vaidmens visuma nebuvo kaip reikiant išdirbta. Teko išgirsti, kad Paulkaitis tą rolę vaidino tik po dviejų repeticijų. Mat, tikrasis Petrovas išvykęs neseniai i Kanadą.

Silpnai išdirbta ir schematiškai suvaidinta trumpa šatkaus rolė. Bene bus čia kaltas režisieriaus ir šatkų vaidinimo J. Jokubos tam tikras numojimas ranka i epizodinę rolę. Atseit, nereikšminga. Jeigu taip, tai labai klaidinga pažiūra. Epizodinės rolės yra labai svarbios ir netinkamas jų atlikimas gali „papjauti“ visą spektaklį. Taip atsitiko ir šį kartą. Gerokai buvo papjautas pirmasis veiksmas. Tiesa,

(b. d.) F. Neveravičius

DIEVO MOTINA IR KRISTUS (Japonų kataliko meninko kūryba)

KALEDINIAI LINKEJIMAI MUSU VEIKSNIAMS

Ministeriui Balučiui — VLIKUI su diplomatiškos šefu Lozoraitis sekmingai susitarus — pasiūlyti abiem partneriams sveikinimo telegramas.

Patarėjui Balickui — partai poniai neperleisti vaikų vežimėlo p. Bajorinui.

DBLS pirmininkui Bajorinui — prieaugliu prisivijus Varkalą, pralenkti p. Bulaitį.

PLB pirminkui Varkalai — paskaityti paskaitą apie verslovininkų galimybes Pasaulio Lietuvių bendruomenėje.

Prof. Zymantui — sužinoti ir kitiems paaiškinti, kas yra tie liberalai.

Inž. Vilčinskui — užprotokuluoti DBLS Centro Valdybos artimiausiam posėdyje, kad socialdemokratai yra vieša ir nepartinė organizacija.

Svietimo Komisijos p-kui Inž. Salkauskui paskelbti lietuviškos mokyklos adresą Londone.

Liet. Namų Ltd. direktoriui inž. Bauliui — išsąmoninti: — „Nameliai mano brangūs, man visur patogiu, bet niekur nebus tiek laimės, kaip po jūsų stogu“.

Kun. Kazlauskui — per ateinančią DBLS suvažiavimą nenukonkuruoti Bajorino ir su juo nebevažiuoti i krikštynas.

Mr. Bulaičiui — per Kalėdas suvesti du Londono lietuvių klubus i pažiinti.

Mrs. Liūdžiuvienė — bent per šv. Oną prisiminti, kad dar yra šv. Onos draugija.

Žurnalistų S-gos sekretoriui Neveravičiui — i žurnalistų sąjungą užverbuoti antrąjį narį.

K. Barėnui — įsigyti langams atsarginių stiklų.

Kun. Steponaičiui — šv. Kalėdų proga pasveikinti K. Barėną.

Miss Prapuolenytei — nuvažiavusi i Kanadą pakviesti p. Matulionį i svotus.

K. Obolėnui — vestuvėms pakviesti piršliu Mr. Bajoriną.

saušo įvykių pasakotojo rolė nėra iš lengviausių. Tačiau juo labiau i ją turi būti nukreiptas ir režisieriaus ir aktorius dėmesys.

Bene būtų buvę geriau, jeigu šatkui nebūtų sunkęs kraujas pro tvarstį. Smarkiai jau atsiduoda melodrama. Faktui išryškinti pakaktų tvarščio.

Sunku ką pasakyti apie A. Petrikonio ir V. Lenausko pieštas dekoracijas, negalėjus jų pamatyti „visame jų puikume“, o tik perpus suankstytas. Atrodo, betgi, kad trobos scenovaizdžiai atvaizduoti su naturalizmu artimu realizmu (aptriušusios krosnies plytos), o miško scenovaizdis rodo palinkimą i geroką simbolizmą.

Tiek apie „Aušros Sūnus“.

(b. d.) F. Neveravičius

LIETUVOS DIPLOMATIJOS ŠEFAS PARYŽIUJE

Šių metų gruodžio 7., Vokiečių Radiofono pakviestas, Lietuvos Diplomatiškos šefas, min. S. Lozoraitis kalbėjo apie lietuviškus reikalus per Jungtinių Tautų Organizacijos Paryžiaus radiofoną. Min. Lozoraitis kalbėjo vokiškai. Dešimt minučių trukusią jo kalbą XII. 7 d. vakare transliavo visos Vakarų Vokietijos radijo stotys. Tai pirmas atvejis, kad Lietuvos diplomatas kalbėjo per vokiečių radiją.

Lietuvos, Estijos, Latvijos diplo-

matai, bei čekoslovakų, lenkų, rumunų ir vengrų tautinių komitetų igalioję atstovai perėitą savaitę iškėlė Jungtinių Tautų Organizacijai bendrą memorandumą apie respublikose kraštuose įvykdytas ir tebevykdomas gyventojų deportacijas. Prie bendrojo memorandumo pridėta išsami dokumentacija išvežimų iš kiekvieno paminėtųjų kraštų skyrum. To memorandumo reikalu min. S. Lozoraitis tarėsi su JTO-jos pirmininku.

Lietuvos diplomatų vardu tą memorandumą pasirašė Lietuvos Diplomatiškos šefas, min. S. Lozoraitis ir Lietuvos Charge d' affaire Paryžiuje, dr. S. Backis.

LDS, min. Lozoraitis matėsi ir ilgal kalbėjosi su atvykusiu i JTO sesiją Vakarų Berlyno vyr. burmistrą, dr. Ernest Reuthed'iu. Dr. Reuther parodė išsamų bendros bei Lietuvos situacijos supratimą. Jis pareiškė daug simpatijų ir palankumo Lietuvos reikalams. Vyr. Vakarų Berlyno burmistras pakvietė Lietuvos Diplomatiškos šefą aplankyti jį Berlyne ir būti jo svečiu.

XII. 8 d. Sindikatų Rūmuose, Darbo Lietuvių Sąjungos iniciatyva, įvyko gausus Paryžiaus lietuvių susirinkimas, kuriame min. Lozoraitis pasarė labai aktualų i idomų pranešimą apie Lietuvos padėtį dabartinėje politinėje situacijoje ir apie ateities perspektyvas. Po išsiaiškintą užtrukusio pranešimo. Ministeris maloniai atsakė i gausius susirinkusiųjų paklausimus ryšium su pranešimu. Pakilioje patriotinėje nuotaikoje vykęs susirinkimas baigtas Tautos Himnu. Paryžiaus lietuvių visuomenė džiaugėsi, galėjusi betarpiškai išgirsti Lietuvos Diplomatiškos šefo pranešimą.

P A D E K A
Visiems Derby skiriamas lietuviams taip gausiai dalyvavusiems mano žmonos laidotuvių, lietuviams, atvykusiems i laidotuves net iš Nottinghamo, Derby skyriui ir atskiriems asmenims, aukojusiems vainikus, p. Vaitkevičiui už atsisveikinimo žodį i visiems, man sunkioje valandoje pareiškusiems užuojautą, tariau nuoširdžiausią ačiū!

Dr. J. Mockus

Pranešame giminėms ir pažįstamiems, kad š.m. gruodžio 15 d. po ilgos ir sunkios širdies paralyžiaus ligos, mirė mūsų vyras ir tėvas
JONAS RUDELIS
Giliam liūdesy pasilikusi
L. Rudelienė ir dukters

A. A. JONUI RUDELUI MIRUS.
giliam liūdesy pasilikusiai žmonai, dukrečioms ir visiems giminaičiams nuoširdžią užuojautą reiškia
S. ir M. Kojelavičiai

LIETUVIŲ NAMAI
43, Holland Park, W. 11
Kaip ir praėjusiais metais, L. Namuose ruošiamas bendros lietuviškos Kūčios
Norintieji dalyvauti, registruojasi pas L. Namų administratorių iki gruodžio 20 d. Kaina 12/6 vienam asmeniui.

S O K I A I
Pirmąjį ir antrąjį Kalėdų d. Lietuvių Namuose ruošiami šokiai. Pradžiai 19 val.

Londono Liet. Sporto ir Socialinis Klubas 345a, Victoria Park Rd., E. 9 gruodžio 25 d. (Pirmą Kalėdų dieną) 8 val. vak. rengia

KALEDŲ BALIŲ
Šokių metu bus galima laimėti įvairių premijų.

Klubo valdyba
Londono Liet. Sporto ir Socialinio Klubo loterijos traukimas įvyks gruodžio 22 d., šeštadienį, 9 val. vak.

Daugiausia žinių apie Kanadą ir jos lietuvių gyvenimą duoda „Nepriklausoma Lietuva“, išėjanti 8 ir 10 pusl. kas savaitę. Prenumerata — 6 dol. metams. Adresas: Nepriklausoma Lietuva, 7722 Ville Lasalle, Montreal. P. Q. Canada. Mūsų atstovai Anglijoje: Mr. A. Gerdžiūnas, 6 Beechey St., Oldham, Lancs., Mr. V. Zdanavičius, 35 Fashion St., London, E. 1. Per juos galima užsisakyti „Nepriklausomą Lietuvą“.

Lietuvis, 35 m. amžiaus, nori susirašinėti su lietuviškomis, ne vyresnėmis 30 m., vedybų tikslu. Nuotraukos prašedaujam. Suinteresuotos prašomos rašyti: A. Anužis, Wyken Industr. Hostel, Barr. 16, Belgrave, Coventry.

„Tėviškės Žiburiai“, rimtas ir populiarus viso pasaulio lietuvių tarpe, 8 pusl., didelio formato, savaitraštis. Išėina Kanadoje, Anglijoje tik 32 šil. metams. Užsisakyti: J. Mockevičius, White Hart, Holmfirth, Nr. Huddersfield, Yorks.

JEI NORI SKANAUS KONTINENTISKO MAISTO
reikalauk savo krautuvėje Goodfare marinuotų silkų vyno padažų, raugintų kopūstų ir kitų
GOODFARE
gaminų.
LAIŠŲ RUKYMO BENDROVE.
Maisto pakavimas — Importas — Urmo prekyba
House of Goodfare, Gordon Street, Broughton, Manchester 7.
Telefonas: BLACKFRIARS 3535/6 & DEANSGATE 6470.
Telegramos: „Goodfare, Manchester 7.“

